NOVADI ZAĻO

Kur ir atkritumi, tauriņus reti redzam

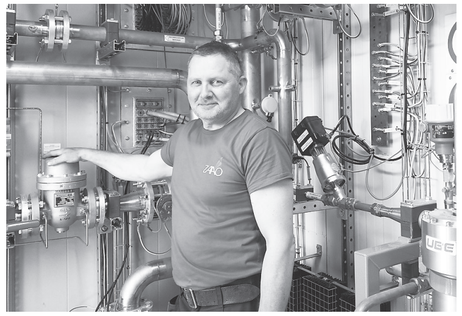

Top biogāze. "ZAAO" Noārdāmo atkritumu nodaļas vadītājs Arnis Puriņš-Salavejs atbildīgs, lai biogāzes ieguves komplekss strādātu bez aizķeršanās. Augsnei noderīgs. Ne viens vien interesējas, kā top "ZAAO zeme".

Vasara ir laiks, kad apkārt viss zied un zaļo. Priecājamies, ka dārzos ienākas ogas un dārzeņi, kaitina, ka zāle un nezāles tik ātri aug, puķes nozied. Dzīvoklī atkritumu spainī aizvien vairāk nonāk produkti, kas sabojājušies, neapēstais. Lielais sadzīves atkritumu konteiners ātri piepildās.

Un te sākas stāsts par bioloģiskajiem atkritumiem. Atkritumu apsaimniekošanas likumā teikts: bioloģiskie atkritumi ir bioloģiski noārdāmi dārzu un parku atkritumi, mājsaimniecību, biroju, sabiedriskās ēdināšanas iestāžu (restorānu, ēdnīcu u.c.), vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības vietu pārtikas un virtuves atkritumi un citi tiem pielīdzināmi pārtikas rūpniecības uzņēmumu atkritumi.

"Liela daļa bioloģisko atkritumu rodas virtuvē. Gaļai un gaļas produktiem, kauliem, cietiem piena produktiem, olu čaumalām, augļu un dārzeņu pārpalikumiem – mizām, kauliņiem, serdēm –, graudaugu izstrādājumiem nav vieta sadzīves atkritumu konteinerā. Tāpat kā puķēm no vāzes, pagalmā nopļautai zālei vai izravētām nezālēm," skaidro SIA "ZAAO" Vides ilgtspējas pakalpojumu daļas vadītāja Inga Kovala-Sēne.

Bioloģiski noārdāmo atkritumu savākšana ir viens no jaunākajiem uzņēmuma pakalpojumiem. "Vispirms pilotprojektā Cēsīs izmēģinājām, vai iedzīvotāji saprot, kā šķirot, skaidrojām, kā to praktiski darīt, lai ir ērti. Bija neapmierinātie, jo bio konteineriem nereti ir raksturīga smaka, kāpuri, lido mušas. Iedzīvotāji var daudz ko darīt paši, ievērot vienkāršas lietas, un nebūs ne smakas, ne mušu, ne kāpuru," stāsta I. Kovala-Sēne un atgādina, ka no 2024. gada 1. janvāra Latvijā ir ieviesta obligāta bioloģisko atkritumu dalītas vākšanas sistēma. Pakalpojums ir obligāts daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem un uzņēmumiem pašvaldību saistošajos noteikumos noteiktajās teritorijās.

Praktiski ērti ir bioloģiskos atkritumus savākt maisiņā, to ievietot spainītī ar vāku. "Ja izmanto plastmasas maisiņu, savākto izber bio konteinerā un maisiņu iemet sadzīves atkritumu konteinerā. Plastmasas maisiņus nedrīkst mest bio konteinerā," stingri norāda uzņēmuma daļas vadītāja un vērš uzmanību, ka ērti ir izmantot speciālos biomaisiņus, kurus var izmest kopā ar atkritumiem.

I. Kovala-Sēne pastāsta, ka veikalos ir nopērkami dažnedažādi maisiņi ar norādēm eko un bio, bet nereti tā ir zaļmaldināšana. Uz bioloģiski noārdāmā maisiņa ir atbilstošs marķējums un atsauce uz "EN 13432" standartu. Ja tā nav, ražotājs cenšas pārdot savu preci, maldinot pircēju.

Katra pašvaldība nosaka vietas, kur atkritumu apsaimniekotājam ir jānodrošina iedzīvotājiem bioloģisko atkritumu savākšana. "ZAAO" apkalpo 11 Vidzemes pašvaldību teritorijas. Vidzemē ir uzstādīti ap 46 tūkstošiem sadzīves atkritumu konteineru, bioloģiskie pagaidām 1100. Par simts vairāk, salīdzinot ar pagājušo vasaru.

"Bioloģisko atkritumu izvešana ir par 40 procentiem lētāka nekā sadzīves atkritumu. Tas noteikts likumā. Bioloģiskie atkritumi ir smagi. Sadzīves atkritumos iemestas arbūza mizas vai nevajadzīgie āboli rudenī krietni palielina atkritumu svaru. Pērn savākto sadzīves atkritumu apjoms samazinājās, kas liecina par arvien atbildīgāku iedzīvotāju iesaisti bioloģisko atkritumu šķirošanā. Jo vairāk bioatkritumu tiek nošķirti, jo mazāk nešķiroto atkritumu nonāk apglabāšanā. Tas ļauj samazināt arī apsaimniekošanas izmaksas. Un tas iedzīvotājiem ir ekonomiskais izdevīgums. Gada sākumā varējām kaut nedaudz samazināt atkritumu savākšanas maksu," pastāsta I. Kovala-Sēne un piebilst, ka 25–35 procenti nešķirotajos sadzīves atkritumos ir bioatkritumi. Viņa arī uzsver, ka klienti bioloģiskā konteinera izvešanu var pieteikt arī tad, ja tas ir pilns tikai līdz pusei, jo īpaši vasarā, ābolu laikā, kad, atkritumiem pūstot, rodas nepatīkama smaka. Iedzīvotāji pārliecinājušies, ka bio konteinerā atkritumus vajag likt kārtās – sapļautā zāle, virtuves atkritumi, sapļautā zāle, tad smakas ir mazāk. Bio atkritumu konteineru ieteicams novietot ēnainā vietā. Uzņēmums piedāvā dažāda tilpuma konteinerus. Bioloģiskos atkritumus iespējams nodot arī EKO laukumos par ļoti simbolisku samaksu. Ieguvums ir būtisks, jo var samazināt sadzīves atkritumu daudzumu un sadzīves atkritumu konteinerā nebūs smakas.

Bioloģiskie atkritumi ir resurss, ko ļoti viegli sabojāt. Vai konteinerā nav kādi piemaisījumi, pirmais pārliecinās atkritumsavācējmašīnas šoferis. Visbiežāk tiek fiksēts, ka virtuves atkritumi izmesti plastmasas maisiņos. "Daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji nereti neizlasa, kādiem atkritumiem konteiners domāts, iemet pirmajā, kas pa rokai. Tējas un kafijas biezumi ir bioloģiskie atkritumi, bet tikai bez maisiņiem un filtriem," bilst I. Kovala-Sēne un atgādina, ka koksnes pelni nav bioloģiskie atkritumi, bet tos atdzesētus nav aizliegts bērt sadzīves atkritumu konteinerā.

Dzīvi Spānijas kailgliemeži nav klasificējami kā atkritumi, jo tie ir dzīvas būtnes. Attiecībā uz bojā gājušiem kailgliemežiem jāņem vērā apstrādes tehniskās iespējas, tāpēc tos nedrīkst ievietot bio konteinerā.

Eiropas Savienība noteikusi mērķi līdz 2035. gadam poligonos apglabāt ne vairāk kā 10% no radītajiem sadzīves atkritumiem, savukārt pārējiem jānonāk pārstrādē. Patlaban SIA "ZAAO" darbības reģionā apglabāšanai joprojām tiek novirzīti aptuveni 45% sadzīves atkritumu, tādēļ šķirošanas apjomu palielināšana joprojām ir būtisks uzdevums.

"Bioloģiskie atkritumi ir vienīgie, kur labi redzams pilnais aprites ekonomikas cikls, kā to dara "ZAAO", – atkritumus savāc, aprites ekonomikas centrā "Daibe", pārstrādā un iegūst gala produktus – kompostu "ZAAO zeme" un biogāzi," uzsver I. Kovala-Sēne.

Ražo kompostu un biogāzi

"Katra tonna bioatkritumu, kas netiek nodalīta un pārstrādāta, nekontrolēti sadaloties, rada 28 reizes lielāku CO2 emisiju apjomu nekā ogļskābā gāze, sadegot koksnei. Galvenā prasība, kas izriet no ES direktīvām: samazināt atkritumu apglabāšanu un līdz ar to siltumnīcefekta gāzu emisiju, kas izraisa globālo sasilšanu," skaidro "ZAAO" attīstības daļas vadītājs Mārtiņš Niklass. Viņš atgādina, ka novēloti, salīdzinot ar ES valstīm, Latvijā tikai trīs gadus ir prasība, ka bioloģiskie atkritumi jāšķiro. ES direktīva tika pieņemta 1999. gadā. Latvijā tikai 2003. gada nogalē ar ES fondu atbalstu Getliņos, Piejūrā, Jelgavā, Daugavpilī un Daibē izbūvēja bioloģisko atkritumu mehāniski atdalāmas iekārtas, kas no sadzīves atkritumiem atdala bioloģiskos. Patlaban "ZAAO" gadā savāc aptuveni trīs tūkstošus tonnu bioatkritumu. M. Niklass uzsver, ka būtu vēlams vismaz desmit tūkstošus tonnu.

Uzņēmums no vienas tonnas bioloģisko atkritumu apmēram simts dienās saražo 400 kilogramus komposta. "Kāda biodegradējamiem polimēriem, kuri dabīgi sadalās, ir ietekme uz ekosistēmu, līdz galam nav izpētīts. Lai iegūtu atkritumu maisiņiem vajadzīgās īpašības, diemžēl ir piedevas, kuras izmanto gan fosilo, gan biopolimēru ražošanā," pārdomās dalās M. Niklass un uzsver, ka tikai no bioatkritumiem bez piemaisījumiem var saražot tīru, augstvērtīgu kompostu.

Pavasarī kompostu labprāt iegādājas zaļās zonas labiekārtošanas darbiem. "Pašvaldības apzaļumošanai pērk kūdras substrātu, bet Daibē par simbolisku cenu var iegādāties kompostu. Ir jāmaina paradumi," teic M. Niklass un pastāsta, ka Lietuvā jau 2006. gadā atkritumu apsaimniekotāji sāka ražot kompostu, un visas pašvaldības to izmanto apzaļumošanai. Lauksaimnieki novērtē humusvielu kvalitāti "ZAAO" kompostā.

Jau kopš 2009. gada no biogāzes Daibē ražoja elektroenerģiju. M. Niklass vērtē, ka pēdējos gados to darīt neatmaksājas, jo elektrību lētāk ražot no saules un vēja, nevis iegūt koģenerācijas ceļā.

Pagājušajā mēnesī Daibē sāka strādāt biogāzes attīrīšanas un saspiestā biometāna uzpildes iekārtu komplekss. "Bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādē iegūto biogāzi pārveidojam saspiestā biometānā, ko "ZAAO" var izmantot atkritumu savākšanas transportlīdzekļiem," pastāsta "ZAAO" Noārdāmo atkritumu nodaļas vadītājs Arnis Puriņš-Salavejs un uzsver, ka mērķtiecīgi strādāts, lai īstenotu vides ilgtspējas mērķus, samazinātu transporta emisijas un uzņēmums nebūtu atkarīgs no degvielas cenu svārstībām un ģeopolitiskās situācijas. Pārstrādājot bioloģiski noārdāmos atkritumus, Daibē var saražot 280 tūkstošus kilogramu biometāna gadā. Ar tādu apjomu var nodrošināt 15 līdz 16 atkritumu savācējmašīnas. Patlaban biometānu izmanto piecas. Atjaunojot autoparku, tiks iegādātas mašīnas, kas darbināmas ar biometānu.

"Esam pirmais atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums Latvijā, kas uzbūvējis šādu komplekso, ražo biogāzi, un paši arī izmantojam. Ir uzņēmumi, kuri pērk dabas gāzi un izmanto savām mašīnām, jo publiskiem uzņēmumiem ir jānodrošina bezemisiju vai mazemisiju transports," ar lepnumu saka M. Niklass. Viņš atgādina, ka bioatkritumiem kā resursam ir daudzas izmantošanas iespējas, ražo arī aviodegvielu, metanolu. "Diemžēl pārstrādei vajag apjomus, kurus Latvijā nodrošināt nevaram," vērtē M. Niklass.

Lielais plēsējs nav retums mežā, bet lācim nav jābūt pilsētā

Lācis pastaigājas pilsētā – tāda ziņa no Jēkabpils maija beigās satricināja vai visu Latviju. Bet dažus jēkabpiliešus plēsējs nebija nobaidījis, cilvēki tuvojās lācim, lai to nofilmētu un varētu parādīt ne tikai draugiem, bet arī sociālajos medijos. Vēl pēc pāris dienām lācis tika manīts pie Kokneses, kur no Likteņdārza puses peldējis pāri upei.

Izdevuma "Brīvā Daugava" galvenā redaktore Sarmīte Rutka teic, ka viņu pusē lielais dzīvnieks noteikti nav retums: "Tas nav pirmais redzētais lācis apkaimē, apkārtnē tie dzīvo gadiem. Tomēr ir atšķirība, vai lāci satiekam mežā vai pilsētā. Mežā zinām, kā jāuzvedas, ka jābūt piesardzīgiem. Bet satikt lāci pilsētā ir pavisam cits stāsts, bet jāteic, ka te dzīvnieks bija daudz vairāk nobijies nekā cilvēks." S. Rutka atklāj, ka ir pamatotas aizdomas, ka lācis pilsētā ticis iedzīts. "Piepilsētas ciems Brodi atrodas pie meža, tur lāči manīti jau iepriekš. Jēkabpilī ieklīdušais dzīvnieks bija lācēns, varētu būt pērn dzimis. Vispirms bija ienācis piepilsētā un ticis līdz degvielas uzpildes stacijai, no kurienes bija pirmie video, cilvēki ar savu uzmanību sabiedēja lāci, dzenot to dziļāk pilsētā, līdz pat daudzdzīvokļu māju rajonam," notikumu gaitu šķetina galvenā redaktore.

Cilvēku kāre iegūt video ir neprātīga, atzīst S. Rutka. Iedzīvotāji vispirms nevis ziņoja policijai un Dabas aizsardzības pārvaldei, bet gan centās piekļūt lācim iespējami tuvāk, kāpa no mašīnām, gāja klāt, lai varētu nofilmēt. "Pašvaldības policijai grūtākais bija nevis palīdzēt lācim nokļūt dabiskajā vidē, bet gan aizdzīt prom filmētājus, kuri, aizgaiņāti no vienas puses, atgriezās no citas."

S. Rutka atzīst, ka normālā situācijā lācim nevajadzētu nākt uz pilsētu, bet, ja vienreiz to ir izdarījis, nav izslēgts, ka nāks vēl. "Tomēr cerams, ka lācim pietiks vietas mežā un tas nenāks dzīvot uz pilsētu. Jēkabpils apkaimē ir meži, dzīvnieku te patiešām ir daudz. Lācus nav ļauts medīt, skaidrs, ka dzīvnieku skaits palielinās, jo tiem nav dabisko ienaidnieku. Taču dzīvojam cilvēka ietekmētā vidē un droši vien ir jāprot regulēt arī lāču skaitu, lai to nebūtu pārāk daudz, lai nebūtu jāsataraucas, ka lācis jebkurā brīdī var ienākt sētā, un tas pats jāsaka par citiem cilvēkam bīstamajiem dzīvniekiem. Igaunijā regulē lāču izplatību, to dara arī citās valstīs," saka S. Rutka.

Latvijā lācis nav retums mežā, bet līdz šim tas bija retums pilsētā, saka S. Rutka. Ja lielo dzīvnieku skaits netiks regulēts, tad lācis vairs nebūs retums arī pilsētā. "Tas ir tāpat kā ar bebriem Rīgas kanālā – nav tā, ka tie paši sapratīs un ies uz laukiem. Ja dzīvnieku nekas neapdraud, turklāt ir pieejama barības bāze – kāpēc apgrūtināt sevi mežā, ja pilsētā pie mājām, veikaliem, ēdnīcām galdiņš ir uzklāts?" retoriski vaicā Sarmīte, vērtējot, ka tā vai citādi, bet būs jāsaprot, kā nepieļaut lielo plēsēju ienākšanu pilsētā.

UZZIŅAI

● 2025. gadā apkopotas ziņas par 827 nejaušiem lāču vai to klātbūtnes pazīmju novērojumiem. No 827 ziņojumiem 170 ir pilnīgas ziņas. Gadījuma ziņas apkopotas no mobilās lietotnes "Mednis" ierakstiem, Valsts robežsardzes darbinieku novērojumiem, ziņojumiem vietnē www.dabasdati.lv un "Facebook" grupā "Lāču izplatība Latvijā", Dabas aizsardzības pārvaldes, AS "Latvijas valsts meži" un LVMI "Silava" speciālistu novērojumiem.

● 2025. gadā visvairāk ziņojumu aprīlī, maijā un septembrī, oktobrī. Aprīlī lāči novēroti 55 pagastos, maijā – 81 pagastā, septembrī – 44 un oktobrī – 45 pagastos. Lielākais lāču skaits novērots Viļķenes pagastā (ne mazāk kā deviņi indivīdi), Alojas pagastā (septiņi indivīdi), Ainažu pagastā (seši indivīdi), kā arī Lodes un Mētrienas pagastā (katrā pieci indivīdi).

● Salīdzinājumā ar 2024. gada datiem 2025. gadā gan novērojumu, gan arī lāču skaits Latvijā palielinās. Lielākā daļa novērojumu liecina par jaunu un nepieaugušu dzīvnieku klātbūtni. Lāču vairošanās 2025. gadā Latvijā ir konstatēta ar foto un video fiksētiem gadījumiem par novērotajām lāču mātītēm un vienu līdz četriem lācēniem. Vērtējams, ka Latvijas teritorijā ir vairojušās vismaz 18 lācenes.

● 2025. gadā dzīvnieku skaita vērtējums Latvijas teritorijā ir ap 190 lāčiem, bet pēdējos trīs gados to izplatības robežas Latvijā gandrīz nav paplašinājušās. Valsts austrumu daļā brūno lāču populācija ir nostiprinājusies, uzsākot funkcionēt demogrāfiski, tādēļādi radot lielāku iespēju areālam paplašināties valsts rietumu virzienā un Lietuvas teritorijā.

AVOTS: LVMI "SILAVA" PROJEKTS "LĀČU MONITORINGS 2023.–2025. GADĀ"

Satikšanās ar lāci mežā

Mednieku kluba "Daibe" mednieks Aivis Bukovskis lāci ir saticis vairākas reizes. Pērn tas noticis pavisam negaidīti. "Sēdēju medību tornī, ārā tumšs, gatavojos kāpt zemē, lai ietu uz mašīnu. Kad jau kāpu uz pakāpieniem, tuvējā pudurī sadzirdēju troksnīti, kāds nāca, un tas bija lācis. Pienāca pie paša torņa. Būtu nedaudz ātrāk kāpis lejā, būtu gājis viņam tieši pretī. Es lācim uzsaucu, tas nesaprata, no kurienes nāk skaņa, vēl kādu brīdi uzkavējās un tad lēnu garu, nesteidzīgi devās projām." Šogad lāci satikti medību laikā. Izkāpjot no mašīnas un vēloties saregulēt termokameru, lai dotos uz torni, Aivis sadzirdējis ka blakus kaut kas notiek, izrādās, turpat netālu – trīs metrus no mašīnas – divi lāči iznāk uz braucamā ceļa. "Es uzsaucu, kur tad ies, tad gan nobijās un aizskrēja," pastāsta A. Bukovskis.

Mednieks vērtē, ka lāču kļūst arvien vairāk. "Uzskatām, ka to ir vairāk nekā 190 uzskaitītie. Redzam tos paši un arī novērošanas kamerās – gan staigājot pa takām, gan arī pie barotavām. Un tur, kur nāk lācis, citus zvērus var nemeklēt, tie dod ceļu ķepainim. Pērn bija pieci lāči, kuri pastāvīgi nāca un diendienā ēda. Mēs rēķinājām, ka pērn mūspusē bija vismaz astoņi lāči, te ir arī tāds liels purva masīvs, kur viņi jau ir dzīvojušies labu laiku, un tas ir tikai vienā nelielā teritorijā. Turklāt lāči gan dzīvo uz vietas, gan ienāk Latvijā no Igaunijas teritorijas," skaidro A. Bukovskis. "Ja pirms desmit gadiem reti kurš bija lāci dzīvē redzējis, pēdējo trīs gadu laikā, aizejot uz torni un dzirdot, ka kaut kas nāk, nereti izrādās, ka tas ir tieši lācis. Kā viņi pavasarī pamostas, tā arī tepat dzīvojas. Jā, varbūt aiziet arī uz kaimiņu mednieku teritoriju, bet tepat vien ir. Redzam arī lācēnus." Sēņotājiem un ogotājiem jārēķinās, ka var gadīties lācus satikt, saka mednieks un norāda, ka lāču uzvedība ir atkarīga no tā, cik viņam attiecīgajā brīdī ir pieejama barība. "Pavasarī, kad tie mostas, īsti nekas nav pieejams, un, tā kā lācis ir visēdājs, tad papostīs gan bišu dravas, kā tas bija pie Daces Rukšānes mājām, gan var noplēst kādu teļu, un, kamēr vēl nav ogu, meklēs barotavās graudus." Mednieks aicina, dodoties sēņot vai ogot, neiet klusi, jo lācim ir laba dzirde, tas sadzirdēs un, visticamāk, dosies citā virzienā. Bet, ja sanāk ķepaini satikt, tad izvairīties no straujām kustībām, neradīt lācim stresu, jo tad tas jutīsies apdraudēts un var kļūst bīstams. Bīstamākas situācijas var būt pavasaros, kad lācis nav paēdis un lāču mamma ir ar mazuļiem, vēl arī riesta laikā, kas ir jūnijā. Rudenī barības ir vairāk, un tad jau ķepaiņi taisās iet gulēt.

Mednieks vērtē, ka kopumā plēsīgo zvēru skaits palielinās, arī lūšu, kopš to vairs nevar medīt, ir aizvien vairāk. Arī vilki, jo tos var medīt ierobežotā skaitā, un limitu katru gadu sasniedz arvien ātrāk, kas liecina par vilku lielo izplatību. A. Bukovskis aizdomājas, ka arī lāču medīšana būtu jāapspriež jau tagad, ja negribas nonākt situācijā, ar kuru nevarēs tikt galā: "Tas pats Jēkabpils gadījums. Kaut lācis pilsētā iemaldījās nejauši, kas notiktu, ja tur garām ietu bērnudārza grupiņa? Bērni domā, ka lācis ir mīļš, bet, ja lācis ir nobijies un agresīvs, var notikt briesmu lietas. Domāju, ka šī ienākšana pilsētā nebūs vienīgais gadījums, lācis savu taciņu ir iestaigājis un, iespējams, vēlreiz atgriezīsies, jo īpaši, ja pašam barība ir grūtāk pieejama, un pilsētā to vieglāk atrast. Lāču arvien vairāk redzam tuvāk apdzīvotām vietām, ciematos. Tā tas ir, jo lāču skaits palielinās, turklāt viņiem ne no kā nav jābaidās, jo gan citi meža dzīvniek dod ceļu, gan cilvēks neapdraud."

PADOMI

KĀ IZVAIRĪTIES NO SATIKŠANĀS AR LĀCI

☛ Lācis ir visēdājs, kurš lieliski piemērojas cilvēku dzīves vietām, ir gatavs piekļūt visam, kur ir barība (komposts, atstāta dzīvnieku barība, bišu dravas u.tml.). Bet cilvēks nav Eiropas brūno lāču iespējamais medījums, tamdēļ lācis cilvēku nevajā.

☛ Lācis vāji redz, toties tam ir lieliska oža un dzirde. Tas ir veikls skrējējs, labi peld un kokos kāpj daudz veiklāk nekā cilvēks. Labāk būt pavēja pusē.

☛ Lai izvairītos no satikšanās ar lāci, piemērota ir skaļa uzvedība mežā. Centieties būt pamanāms. Suņus labāk turēt pavadā.

JA LĀCIS PĀRSTEIDZ, SAGLABĀT MIERU

☛ Satiekoties ar lāci, dodiet tam iespēju izvairīties no konflikta ar jums (brīvs atkāpšanās ceļš). Bīstamākās var būt lāču mātes ar lācēniem, kā arī pēkšņi pārsteigts lācis.

☛ Nevajag tuvoties lācim, nevajag kontaktēties ar lācēniem, ir pēc iespējas mierīgi jādodas prom, sekojot lāča uzvedībai.

☛ Ja lācis pamana cilvēku, dot tam ziņu, ka esat cilvēks, mierīgi runājot. Ja iespējams, atkāpieties drošākā, augstākā vietā, izliecieties lielāks, nekā esat, var mierīgi pacelt un vicināt rokas. Izņēmums ir lāča māte ar lācēniem, tad dažreiz labāk būt nemanāmākam.

☛ Ja lācis tuvojas – dodiet lācim vietu, lēnām attālinoties un vienlaikus to pieskatot (nepagriezt pret lāci pilnībā muguru un neskriet).

☛ Ja lācis lēnām sāk tuvoties vai sekot, nostājieties uz vietas. Atkārtojiet jau iepriekš veiktās rīcības – lēna, pārliecinoša balss, paceltas rokas. Apstāšanās un mierīga runāšana nomierina lāci, kurš ieņem aizsardzības pozīciju, nedaudz uzstājīgāka – lācim, kurš cenšas nokļūt kontaktā ar jums.

JA LĀCIS IR MANĀMI SATRAUKTS, AGRESĪVS, UZBRŪKOŠS

☛ Lāča stāvēšana uz pakaļkājām neliecina par agresiju. Satraukts lācis šūpo galvu uz priekšu un atpakaļ, izdod dziļas elsas, skaņas, klabina zobus, skatoties uz jums, vai sitas pret zemi.

☛ Tad sagatavojieties tuvas sadursmes situācijai – jūsu reakcija var būt lielākais noteicošais faktors tam, vai lācis sāks kontaktu.

☛ Neatkarīgi no uzbrukuma veida jūsu reakcijai jābūt vienādai: stāvot uz vietas un izrādot mierīgu pārliecību, ar gatavību sevi aizstāvēt (piemēram, ar pretlāču aerosolu rokās).

AVOTS: LVMI "SILAVA" PROJEKTS "LĀČU MONITORINGS 2023.–2025. GADĀ"

Latvijas vides aizsardzības fonds

Materiāli tapuši ar Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstu. Par publikāciju saturu atbild SIA "Kurzemes Vārds".